

॥ अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ॥

**KAVYATRI BAHINABAI CHAUDHARI
NORTH MAHARASHTRA UNIVERSITY**

SYLLABUS FOR Pri Ph. D. Course Exam

2018-19

SANSKRIT

FACULTY : ARTS & FINE ARTS

Unit - I - वैदिक साहित्यम्।

Unit - II - संस्कृत साहित्यम्।

Unit - III - भाषाविज्ञानं व्याकरणं निरुक्तं च।

Unit - IV - भारतीयदर्शनम्।

Unit - V - काव्यशास्त्रं व नाट्यशास्त्रं च।

Pre Ph.d. Course Work Paper-II - SANSKRIT

अभ्यासक्रम

UNIT - I - वैदिक साहित्यम्।

1) वेद - उपनिषदाः।

2) ऋक्सूक्तानि - मण्डूक (7.13), हिरण्यगर्भ (10.121), पृथ्वी (अ. 12.1), उषा (1.48)

संदर्भ ग्रन्थ :-

- संस्कृत साहित्याचा इतिहास- सिंधु डोंगे, मंगल प्रकाशन, नागपूर
- ऋग्वेदाचे मराठी भाषांतर- भिमराव कुलकर्णी खंड 1 ते 4, नर्मदागैऱ्या प्रकाशन, डोंबिवली पूर्व, मुंबई
- वैदिक साहित्य- आचार्य बलदेव उपाध्याय, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
- संस्कृत साहित्य का इतिहास- डॉ. पारसनाथ द्विवेदी
- वैदिक संस्कृती- तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी
- वैदिक वाङ्मयाचा इतिहास- चि. वि. वैद्य, वरदा बुक, पुणे
- The New Vaidik Selection - by Telang & Choube; Bhartiya Vidya Prakashan, Varansi
- New Vaidik Selection Macdonlaed
- History of Ancient Sanskrit Literature by- Max Muller, Chaukhamba Prakashan, Varanasi

UNIT - II - संस्कृत साहित्यम्।

- 1) आर्ष महाकाव्यम्- रामायणम् महाभारतम् च।
- 2) काव्यानि- रघुवंशम्, किरातार्जुनीयम्, शिशुपालवधम् नैषधीयचरितम्, कुमारसंभवम्, मेघदूतम् (खंड काव्यम्)।
- 3) नाट्यम्- स्वप्नवासवदत्तम्, अभिज्ञानशाकुन्तलम्, उत्तररामचरितम्।
- 4) गद्यम् (बाणभट्ट)- (कादम्बरी) महाश्वेतावृत्तान्तम्।

संदर्भ ग्रन्थ-

- संस्कृत काव्यांचे पत्रप्राण- डॉ. के. ना. वाटवे, प्रकाशन- म. म. केळकर, टिळक रोड, पुणे
- रघुवंशम्- कालिदास, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
- कुमारसंभवम्- कालिदास, डॉ. अशुमती दुखाने, प्रसाद प्रकाशन, पुणे
- किरातार्जुनीयम्- भारवी, डॉ. अंजली पर्वते, प्रसाद प्रकाशन, पुणे
- शिशुपालवधम्- माघ, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
- पाच संस्कृत नाटके- डॉ. गो. के. भट
- नैषधीयचरितम्- श्रीहर्ष, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
- मेघदूतम्- कालिदास- आयडियल बुक सर्व्हिस, पुणे
- उत्तररामचरितम्- भवभूती, दि. मो. हातवळणे, म. मो. केळकर, प्रकाशन एस.आर. देशमुख प्रकाशन, बुधवार पेठ, पुणे-2
- महाश्वेता वृत्तान्त- सुधा मूर्ति, मेहता पब्लिकेशन, पुणे- 2004
- स्वप्नवासवदत्तम्- भास, प्रसाद प्रकाशन, पुणे
- अभिज्ञानशाकुन्तलम्- कालिदास, सुयोग प्रकाशन, अमरावती

UNIT - III - भाषाविज्ञानं व्याकरणं निरुक्तं च।

- 1) संज्ञा- संधी- कारकं - समास- कृदन्त। (लघुसिध्दांतकौमुदीम् अधिकृत्य)
- 2) भाषाविज्ञानम्- भाषायाः परिभाषा, वर्गीकरणम्, रूपविज्ञानम्, अर्थविज्ञानम्, ध्वनिपरिवर्तनम्, भारोपिय- भाषापरिवारः।
- 3) निरुक्तम् - अध्यायौ 1 व 2

संदर्भ ग्रंथः-

- प्राचीन भारतीय भाषाशास्त्र- म. दे. पंडीत, शुभदा सारस्वत प्रकाशन, पुणे
- संस्कृत भाषाविज्ञान- डॉ. राजकिशोर सिंह, विनोद पुस्तक मंदिर आग्रा
- भाषा व भाषाशास्त्र- गजेन्द्र गडकर, एस.एस. मुंबई विश्वविद्यालय, मुंबई
- संस्कृत का भाषाशास्त्रीय अध्ययन, भोलाशंकर व्यास, भारतीय ज्ञानपीठ प्रकाशन, दिल्ली
- लघुसिध्दान्त कौमुदी- डॉ. म. दा. साठे, संस्कृत विद्या परिसंस्था, 365, सदाशिव पेठ, पुणे
- निरुक्त - वि. का. राजवाडे, भांडारकर, प्राच्य विद्या संशोधन मंदिर, पुणे
- Dictionary of Sanskrit Gammer, K.V. Abhyankar, Oriental Institute, Baroda

UNIT - IV - भारतीयदर्शनम्।

- 1) वेदान्तसारः, तर्कसंग्रह, सांख्यकारिका।
- 2) सांख्य - योग - न्याय- वैशेषिक- पूर्व मीमांसा- उत्तर मीमांसा- चार्वाक, बौद्धदर्शनम्।

संदर्भ ग्रंथ :-

- भारतीय तत्त्वज्ञान- डॉ. श्री नीवास दिक्षित
- तर्कसंग्रह- नलिनी चाफेकर, पुणे
- सर्व दर्शन संग्रह- माधवाचार्य, भांडारकर प्राच्य विद्या संशोधन, पुणे

- भारतीय दर्शन- बलदेव उपाध्याय, मोतीलाल बनारसीदास प्रकाशन, दिल्ली
- वेदान्तसार- द. वा. जोग, पुणे
- History of Indian Philosophy, Dasgupta Vol.1-2, Motilal Banarasidas Publication, Delhi.
- भारतीय दर्शन- द. वा. जोग, चित्रशाळा प्रकाशन, पुणे

UNIT - V - काव्यशास्त्रं व नाट्यशास्त्रं च।

- 1) मम्मटकृत काव्यप्रकाशः - अध्याय 1, 2, 10
अलंकार (दशमोल्लासम् अधिकृत्य)
- 2) भरतमुनीकृत नाट्यशास्त्रम् - अध्याय 2, 6
- 3) धनंजयविरचितं- दशकरूपम् - प्रकाशौ 1, 2

संदर्भ ग्रंथः-

- काव्यप्रकाश- प्रा.अर्जुन वाडकर, कृष्णश्री वाडकर, शुक्रवार पेठ, पुणे- 1992
- काव्यप्रकाश- ए. बी. गजेन्द्र गडकरी, पॉपुलर बुक डेपो, मुंबई
- नाट्यशास्त्रम्- गोदावरी केतकर, पॉपुलर प्रकाशन, मुंबई
- रसभाव विचार- र. प. कंगले, महाराष्ट्र राज्य साहित्य मंडळ, मुंबई
- दशरूपकम्- र. प. कंगले, महाराष्ट्र राज्य साहित्य मंडळ, मुंबई
- नाट्यशास्त्र- चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी